

Den här vägledningen riktar sig till nya och nuvarande verksamhetsinnehavare, övriga berörda i branschen samt andra myndigheter. Den beskriver miljöförvaltningens policy vid nyetablering och förändring av tvättinrättningar. Förtydliganden och frågor kan ställas till branschansvarig för tvätterier.

Nyetablering och förändring av tvättinrättningar

Gällande regler

Tvättinrättningar bedriver miljöfarlig verksamhet i miljöbalkens mening. Detta gäller oberoende av hur omfattande verksamheten vid tvätten är. Det beror på att den bl a kan ge upphov till utsläpp av lösningsmedel/tungmetaller till luft och avloppsnät eller förorsaka bullerstörningar. Innehavare av tvättinrättningar måste därför följa bestämmelserna i miljöbalken.

Anmälningsskyldighet

Det är förbjudet att utan anmälan enligt miljöbalken bedriva tvätteriverksamhet

- där organiska lösningsmedel förbrukas per kalenderår med mer än 1 kilogram i kemtvätt (kap 19, § 3 miljöprövningsförordning (2013:251)).

Anmälan ska även göras vid ändring av verksamhet om ändringen är av betydelse från störningssynpunkt

Exempel på anmälningsskyldiga ändringar är alla förändringar som påverkar lösningsmedelsförbrukningen såsom byte av maskin, utökning av verksamheten m.m.

Anmälan görs till miljöförvaltningen. Innehåll i en anmälan och ärendehantering beskrivs under rubriken *Anmälan*.

Start av verksamhet utan anmälan leder till åtalsanmälan.

Lokalisering

Enligt miljöbalken gäller allmänna försiktighetskrav för all miljöfarlig verksamhet. Ett sådant viktigt försiktighetskrav är att bästa möjliga plats ska väljas. Det innebär att man alltid måste pröva om det vore möjligt att utöva verksamheten någon annanstans så att den stör mindre utan att det blir alltför dyrt. Ett bygglov är inte en garanti för att en kemtvätt får anläggas i en speciell lokal. Kemtvätten skall även prövas från miljöskyddssynpunkt.

Journalföring, årsrapport och avgifter

Efter anmälan får du en skriftlig bekräftelse med information om vilka krav miljöförvaltningen anser att verksamheten minst måste uppfylla. Du får även ett beslut om att skicka in en årsrapport till miljöförvaltningen och ett beslut om fast årlig avgift.

Kemtvättverksamheter ska föra journal över tvättmängd, förbrukning av tvättvätska och mängd borttransporterat farligt avfall. Resultaten ska redovisas till miljöförvaltningen i en årsrapport. Detta görs för att miljöförvaltningen ska ha insyn i branschens utsläpp av lösningsmedel till luft samt mängden farligt avfall. Utebliven årsrapport kan medföra ett föreläggande med vite.

För det arbete som miljöförvaltningen lägger ned på verksamheten tas en avgift ut. De flesta verksamheter inom tvättbranschen får ett beslut om en fast årlig tillsynsavgift. Om ditt företag inte har fått ett sådant beslut debiteras ni med en timavgift för eventuellt arbete som berör företaget. Arbete med hantering av en nyanmälan timdebiteras.

Egenkontroll

Egenkontrollförfordningen gäller för anmälningspliktiga verksamheter. Den kräver att verksamheter bl.a. har rutiner för kontroll av utrustningen samt en lista över de kemikaliska produkter som används och varudeklarationsblad eller liknande för dessa produkter.

Köldmedia

CFC:s är sedan länge förbjudna i kylsystem. HCFC:s får användas tills vidare om utrustningen var i bruk 1 juni 2002. HCFC:s får dock inte fyllas på ytterligare. Alla maskiner som innehåller 3 kg eller mer ska kontrolleras av certifierad firma minst var tolfte månad. Ett register ska föras över mängd och typ av fluorerande växthusgaser som ingår i utrustningen. Även de mängder som eventuellt tillförs och de mängder som återvinns i samband med service och slutligt bortskaffande ska registreras. Registret ska kunna visas upp för miljöförvaltningen.

Verksamheter med en sammanlagd mängd på 10 kg eller mer ska årligen (senast 31 mars) sända in kontrollrapporten för föregående års kontroll av anläggningen. Utebliven eller försenad rapport medför att verksamheten får betala en miljöstraffavgift.

Miljöpåverkan – krav på kemtvättar

Framtidsvision

Behovet av kemtvätt (inkluderar ”kemt看tt” i vatten och kolvetetvättar) upphör på sikt på grund av förändrade materialsammansättning i kläder. Tvätt i klorerade organiska lösningsmedel upphör successivt och ersätts med mer miljövänlig teknik som vattenkemt看tt (med vattenreningsutrustning), koldioxidt看ttar och kolvetetvättar lokaliserade i närindustriområden under en övergångsperiod tills dess att all tvätt kan ske i vattentvätt med miljöanpassade kemikalier.

Dagsläge

Ingen nyetablering i nya lokaler tillåts utan bästa, miljövänligaste teknik (dvs KLT-maskiner eller motsvarande) i bostads-/kontorshus. Tvätt i öppna kemt看ttmaskiner ska inte förekomma. En successiv övergång från LT-maskiner till KLT-maskiner pågår. Introduktionen av ny teknik, ”kemt看tt” i vatten, kolvetetvättar m.m. bedöms vara positiv trots att fullständig kunskap om dess miljöeffekter ännu saknas.

Lokalisering

Miljöförvaltningen anser att kemt看ttar i första hand bör lokaliseras till fastigheter som är avskilda från bostäder och livsmedelshantering. Om en kemt看tt nylokaliseras till ett bostadshus blir följden ökade krav på skyddsåtgärder.

Krav på lokal

Om en kemt看tt lokaliseras i ett bostadshus måste lokalen ha separat ventilation, med utsläpp över taknocken. Golvet i den del av lokalen där perkloretylen kommer att hanteras bör vara perklor säkert. Vanlig betong är exempelvis inte perklor säkert.

Stor vikt bör läggas på att se till att buller från tvättverksamhet (lokal, ventilation, maskiner m.m) inte stör närboende. Plats för säker förvaring av avfall och kemikalier ska finnas. Avfallet och kemikalierna ska inte kunna nå öppna avlopp.

Val av teknik

Det finns ett flertal olika maskintyper och olika typer av kolfilter. Det pågår dessutom en betydande teknikutveckling vad gäller kemt看tt. Idag är det så

kallade KLT-maskiner (sluten maskin med inbyggt kolfilter) som har de lägsta förlusterna vad gäller tvätt med perkloretylen.

”Vattenkemt看tt”, det vill säga tvätt i speciella maskiner med skon-program, stor trumma och förbättrade temperaturavkännare har börjat användas i större omfattning i kommunen, speciellt för skinn-/mockatvätt. Kolvetetvättar (KWL) som alternativ har också introducerats i staden.

Byte av maskin och filter skall anmälas i god tid så att miljöförvaltningen kan bedöma valet av teknik. Vid lokalisering i bostadshus krävs att verksamheten utnyttjar bästa möjliga teknik.

Byte av maskin

Miljöförvaltningen kan ställa krav på bästa möjliga teknik används i en befintlig verksamhet som är lokaliserad så att den tidigare orsakat störningar eller så att störning kan befaras. I sådana fall ska KLT-maskin eller annan miljömässigt likvärdig teknik användas.

Ägarbyte och namnbyte på verksamheten

Ägarbyte och namnbyte på verksamheten måste meddelas till miljöförvaltningen.

Vid ägarbyte är den nya ägaren ansvarig för verksamheten, i det tillstånd han övertagit denna. Det innebär t.ex. att om den gamla ägaren efterlämnat miljöfarligt avfall, blir det den nya ägarens ansvar att skicka avfallet till destruktion.

Utsläpp till luft

Enligt Naturvårdsverkets föreskrift (2001:11) gäller följande bestämmelser för utsläpp till luft:

- Det totala utsläppet av lösningsmedel per produkt enhet (rengjord och torkad produkt) får inte överstiga 20 g/kg. Det innebär att förluster av lösningsmedel från kemt看ttmaskiner inte får överstiga två procent, oavsett ålder och garrantier.

Utsläpp till vatten

Kontaktvattnet, det vill säga det vatten som separeras av efter destillation, kan innehålla lösningsmedel och små mängder dioxin. Perkloretylen får inte komma ut i avloppet. Därför får kontaktvattnet inte ledas direkt till avlopps nätet, utan skall samlas upp i slutet kärl eller dunk, så att lösningsmedlet kan se-

parera från vattenfasen. Uppsamlingskärlet bör vara genomskinligt för att lösningsmedelfasen skall vara lätt att se. Lösningsmedlet skall sedan återföras till maskinen. Därefter kan tills vidare vattnet hållas ut i avloppet.

Buller – nyetablerad industri

I enlighet med Naturvårdsverkets allmänna råd 1978:5 får ljudnivån från verksamheten vid närmaste bostäder ej överstiga en ekvivalent ljudnivå motsvarande:

- 50 dB(A) dagtid (07-18)
- 45 dB(A) kvällstid (18-22) och sön- och helgdag
- 40 dB(A) nattetid (22-07).

Om ljudet innehåller ofta återkommande impulser eller hörbara tonkomponenter eller bådadera ska den ekvivalenta ljudnivån sänkas med 5 dB-enheter mot vad som anges ovan.

Samma riktvärden gäller vid utbildningslokaler, vårdbyggnader samt rekreationsytor i bostäders närhet.

Buller – befintlig industri

För befintlig industri, (verksamheter som funnits före 1978), höjs ovanstående riktvärden med 5 dB(A).

Buller – bostadshus

Ljudnivån i angränsande lägenheter får inte överstiga följande ekvivalenta nivåer (riktvärden)

- 07.00-20.00 35 dB(A) i sovrum och vardagsrum
- 20.00-07.00 30 dB(A) i sovrum och vardagsrum
- hela dygnet 35 dB(A) i kök

Bullertoppar får ej överstiga 45 dB(A). För buller med inslag av lågfrekvent ljud tillämpas följande högsta ekvivalenta ljudnivå:

- 07.00-20.00 35 dB(A) i sovrum och vardagsrum
- 20.00-07.00 30 dB(A) i sovrum och vardagsrum

Krav på säkerhetstråg

Kemtvättsmaskin ska installeras på ett säkerhetstråg av korrosionsbeständigt material. Tråget ska rymma volymen i maskinens största tank.

Lagring och hantering av kemikalier

Tvättkemikalier, t.ex. tvättvätskan, tvättförstärkare och kontaktvattnet, ska förvaras så att spill inte kan

nå avloppet. Detta kan genom förvaring i tråg, genom invallning och/eller att golvbrunnar sätts igen i utrymmet. Varuinformationsblad ska finnas. Enligt Kemikalieinspektionens föreskrifter om varuinformationsblad ska detta medfölja automatiskt vid första leveransen av en vara. Bladen bör sättas in i en pärm och hållas lättillgängligt för alla i företaget. Om varuinformationsbladen är mer än tre år bör nya begäras in.

Avfall

Avfall från en kemtvättsmaskin är farligt avfall. Farligt avfall ska samlas upp i emballage som inte påverkas av innehållet. Emballagen ska vara märkta ”farligt avfall” samt med uppgifter om innehåll av miljöfarliga ämnen.

Farligt avfall ska förvaras i särskilt lagerutrymme eller på särskild iordningställd plats där eventuellt spill inte kan nå golvavlopp.

Borttransport av farligt avfall ska ske av godkänd transportör. Avfallet ska transporteras till SAKAB eller annan av regeringen godkänd mottagare. I Stockholm har Tvätteriförbundet skrivit avtal med ett företag, som hämtar avfallet hos förbundets medlemmar.

Anläggningskontroll

Aktuella skötsel- och driftinstruktioner för kemtvättsmaskinerna ska finnas. Läckagesökning ska göras regelbundet och lösningsmedelsläckor bör åtgärdas snarast.

Journalföring

Alla kemtvättar ska föra journal över verksamheten på månadsbasis. *Journalen skall finnas tillgänglig vid anläggningen* så att det går att ta del av uppgifterna vid tillsynsbesök. Uppgifter om använd mängd tvättvätska ska kunna styrkas av leveranskvitton. Uppgifter om mängd farligt avfall ska kunna styrkas med kvittens från transportören. Journal ska även föras över kontroll av köldmediet i tvättmaskinen.

Rapportering

För varje kalenderår ska en årsrapport lämnas in till miljöförvaltningen. Rapporten ska undertecknas av verksamhetsansvarig person och skickas till miljöförvaltningen senast 31 januari.

Om mängden köldmedia överstiger 10 kg så ska en årlig kontrollrapport skickas till miljöförvaltningen, senast 31 mars.

Besiktning

Vid behov kan miljöförvaltningen begära att kontroll av verksamheten ska ske genom besiktning av besiktningsman på kemtvättens bekostnad.

Vid olycka

Om haverier inträffar som medför utsläpp till omgivningen skall miljöförvaltningen och Stockholm Vatten AB underrättas omedelbart.

Miljöpåverkan – krav på vattentvättar

Framtidsvision

Tvättanläggningar i närindustriområden använder miljövänliga tvättmedel och biologiskt renat vatten som recirkuleras.

Lokalisering

Vid lokalisering av vattentvättar måste hänsyn tas till risk för bullerstörningar från fläktar och transporter mm och stoftutsläpp. En vattentvätt som ligger i ett bostadshus kommer att få högre krav på bullerdämpande åtgärder än en som ligger avskilt från bostäder.

Utsläpp till luft

För att undvika stoftutsläpp från torktumlare ska spärrfilter installeras.

Utsläpp till vatten

Utsläppen till vatten regleras av ABVA-2007, som innehåller bestämmelser för brukande av Stockholms kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning. Vidare gäller de riktvärden Stockholm Vatten föreslagit för utsläpp av föroreningar som är vanligt förekommande i industriellt avloppsvatten. Kontroll av tungmetallhalt och eventuella denitrifikationshämande effekter vidtas när verksamhet uppnått normala driftförhållanden. Tvättmedel som är bra ur miljösynpunkt bör väljas, se *Bra kemval för tvätt och rengöring*, som har utarbetats i samarbete med Göteborgs stad.

Buller

Samma riktlinjer som för kemtvättar.

Hantering och lagring av kemikalier

Tvättkemikalier ska förvaras så att spill inte kan nå avloppet. Detta kan göras genom invallning och/eller att golvbrunnar sätts igen i utrymmet. Varuinformationsblad ska finnas.

Anmälan

Anledningen till att du måste anmäla din verksamhet är främst att vi ska få tillfälle att bedöma om platsen för verksamheten är lämplig och om skyddsåtgärder vidtas i enlighet med miljöbalkens bestämmelser.

Din anmälan ska vara skriftlig och lämnas in i god tid. Vi kan begära in kompletteringar av anmälan om den är ofullständig.

Ofta meddelar verksamheten om lämpliga skyddsåtgärder, i enlighet med lagstiftningen. I vissa fall blir det aktuellt med föreläggande om försiktighetsmått eller förbud för verksamheten.

Om verksamheten påbörjas innan vi svarat på anmälan finns risk att företaget måste ändra det som redan gjorts.

Ett beslut om föreläggande eller förbud kan överklagas hos länsstyrelsen.

Vad ska anmälan innehålla?

Anmälningshandlingarna ska innehålla de uppgifter, ritningar och tekniska beskrivningar som behövs för att vi ska kunna göra en bedömning av verksamhetens beskaffenhet, omfattning och miljöeffekter. Se till att din anmälan innehåller nedanstående uppgifter.

1. Administrativa uppgifter

- anläggningens namn, besöksadress, postnummer, postort
- huvudman, utdelningsadress
- fastighetsbeteckning, fastighetsägare
- kontaktperson och telefonnummer
- organisationsnummer
- vid flera bolag och organisationsnummer; redogör för ansvarsområde för respektive bolag
- registreringsbevis.

2. Lokalisering

- motiv för val av lokal
- ritning över lokalen, med alla anläggningar inriktade
- redogörelse för omgivande och närliggande lokaler.

3. Beskrivning av verksamheten

Kemtvätt

- ventilation av lokalen
- typ av tvättgods
- antal maskiner
- maskinfabrikat, tillverkningsår, trumkapacitet, typ av maskin (dvs öppen, slutet eller slutet med kolfilter)
- särskilda skyddsanordningar, t.ex. tråg under maskinen
- beräknad tvättgodsmängd per år
- beräknad mängd lösningsmedel som kommer att förbrukas per år
- trolig lösningsmedelsförluster från tvättmaskinerna (i procent)^{*)}
- beräknad mängd övriga kemikalier som kommer att förbrukas per år
- lagring av tvättvätska och övriga kemikalier
- omhändertagande av kontaktvatten från vattenavskiljare
- omhändertagande av avfall samt lagring och transport av avfall

Vattentvätt

- ventilation av lokalen
- typ av tvättgods
- antal maskiner
- maskinfabrikat, tillverkningsår, trumkapacitet
- beräknad mängd tvättgods som kommer att tvättas per dygn och år
- beräknad mängd tvättkemikalier som kommer att förbrukas
- lagring av tvättkemikalier
- skyddsåtgärder som vidtas för att förhindra buller och stoftutsläpp från verksamheten

^{*)} Lösningsmedelsförlust = lösningsmedelsförbrukningen dividerat med antal tvättomgångar multiplicerat med tvättrummans storlek i kilo multiplicerat med 100.

Se även www.stockholm.se/foretag
– för mer information till dig som är företagare

MILJÖFÖRVALTNINGEN
FLEMINGGATAN 4
BOX 8136, 104 20 STOCKHOLM
TEL 08-508 28 800 FAX 08-508 28 808